

FİLİSTİN

İNŞAAT-YAPI MALZEMELERİ SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih: 18 / 03 / 2025

Raporu Hazırlayan: Kudüs Ticaret Ataşeliği

İNŞAAT-YAPI MALZEMELERİ SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

1. Ülke Pazarında İnşaat – Yapı Malzemeleri Sektörü

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Filistin Merkez İstatistik Bürosu'nun yayımladığı verilere göre, inşaat sektörünün Filistin'in gayri safi yurtiçi hasılasına (GSYİH) katkısı 2023 yılı sonunda 498,1 milyon ABD doları olarak kaydedildi. Bu rakam, 2022 yılına kıyasla %28,5'lik bir düşüşe işaret etmekte olup, söz konusu yılda sektörün GSYİH içindeki payı 696,6 milyon dolar seviyesindeydi. Öte yandan, inşaat sektörünün toplam üretim değeri 2023 yılı sonunda 1,245,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiş ve 2022 yılına göre %13,6 oranında azalmıştır. 2022 yılında ise sektörün üretim değeri 1,441,9 milyon dolar seviyesindeydi. Bölgesel dağılıma bakıldığında, Batı Şeria'daki inşaat- yapı malzemeleri üretimi 2023 yılı sonunda 1,126 milyon dolar olarak kaydedilirken, Gazze Şeridi'nde bu değer 119,2 milyon dolar olarak belirlenmiştir. 2024 yılı içerisinde ise Batı Şeria'daki genel yerel üretim %51 oranında azalırken, Gazze Şeridi'nde ise %84'lük bir düşüş yaşanmıştır. Sonuçlar, Filistin'de en fazla etkilenen ekonomik sektörlerden birinin inşaat sektörü olduğunu göstermektedir. Bu sektördeki üretim düşüşü %60 seviyesine ulaşmış olup, Batı Şeria'da %56, Gazze Şeridi'nde ise %100 oranında bir azalma kaydedilmiştir.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

2024 yılı itibarıyla Batı Şeria'daki konut binalarının inşaat maliyetleri fiyat endeksi, 2023 yılı ile kıyaslandığında %1,00 oranında bir artış göstermiştir. 2024 yılı için konut binalarının inşaat maliyetleri fiyat endeksinin ortalama değeri 121,70 olarak kaydedilmiştir (Baz yıl: 2013 = 100). Aynı dönemde, yol yapım maliyetlerinin fiyat endeksi de 2023 yılına göre %0,37 oranında artış göstermiş olup, 2024 yılındaki yol yapım maliyetleri fiyat endeksi 117,44 olarak belirlenmiştir (Baz yıl: 2008 = 100). Su ve kanalizasyon şebekelerinin inşaat maliyetlerinde de artış kaydedilmiştir. Su şebekelerinin inşaat maliyetleri, 2023 yılına kıyasla %1,04 oranında artmış ve fiyat endeksi 130,84 olarak belirlenmiştir (Baz yıl: 2010 = 100). Kanalizasyon şebekelerinin inşaat maliyetlerinde ise %1,11'lik bir artış görülmüş olup, fiyat endeksi 117,44 olarak kaydedilmiştir (Baz yıl: 2010 = 100).

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Filistin Taş ve Mermer Sanayi Birliği: Birlik, taş ocakları, kırma makineleri alanlarında faaliyet gösteren 420 işletme/fabrika kapsamaktadır. Birliğin merkezi Beytüllahim şehrinde dir. Ayrıca Ramallah, Nablus, El-Halil ve Cenin'de bulunan şubeleri aracılığıyla ülke genelinde hizmet sunmaktadır.

Web Sitesi: www.usm-pal.ps

Filistin Genel İşçi Sendikaları Birliği:

Birlik, 1954 yılında kurulan, demokratik ve bağımsız bir işçi örgütüdür. İşçilerin haklarını savunmak ve Filistin sivil toplumunun gelişimine katkı sağlamak amacıyla faaliyet göstermektedir.

Web Sitesi: www.pgftu.org

Filistin Mütcaahhitler Birliği: 1994 yılında kurulmuş, üyelik esasına dayalı, kar amacı gütmeyen bir meslek kuruluşudur. Filistin'deki tüm mütcaahhitleri bünyesinde barındırmakta ve ülkedeki mütcaahhitlik sektörünün tek temsilcisi konumundadır. Birlik, Batı Şeria ve Gazze'de faaliyetlerini sürdürerek ulusal bütünlüğü korumaktadır. Filistin Mütcaahhitler Birliği seçimlerle belirlenen 13 üyeden oluşan bir yönetim kurulu tarafından yürütölmektedir. Bağımsız mali ve idari yapıya sahip olan Filistin Mütcaahhitler Birliği, sektörün gelişimini sağlamak, üyelerinin haklarını korumak ve mütcaahhitlik mesleğinin itibarını artırmak amacıyla çeşitli faaliyetler yürötmektedir. Birlik, özel ve kamu kurumlarıyla yakın iş birliği içinde olup, Filistin'deki özel sektör koordinasyon kurulu, ulusal sınıflandırma komitesi ve standart yönetim kurulu gibi önemli platformlarda aktif rol almaktadır. Ayrıca, Arap Mütcaahhitler Birliği ve İslam Ülkeleri Mütcaahhitler Birliği gibi uluslararası kuruluşların üyesidir. Filistin Mütcaahhitler Birliğinin Web sitesi: <http://www.pcu.ps>

İnşaat Sanayii Birliği: Birliğinin web sitesi bulunmamaktadır. Facebook hesabı üzerinden kamuoyuna bilgilendirme yapmaktadır.

Facebook sayfası: <https://www.facebook.com/PAL.Cons.Indus.Union/about>

1.4 İnşaat – Yapı Malzemeleri Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Ülkede inşaat ve yapı maddeleri sektöründe perakende ve toptan satışlarda herhangi bir genel kısıtlama bulunmamak olup, ülkenin İsrail işgali altında oluşu her sektörde olduğu gibi zaman zaman ürün tedarikinde gecikmeler yaşanmasına neden olabilmektedir.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 İnşaat – Yapı Malzemeleri Sektöründe Filistin’in En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İthalat Değeri (Milyon\$)
1	Ürdün	151,158
2	İsrail	135,446
3	Çin Halk Cumhuriyeti	41,151
4	Hindistan	33,494
5	İspanya	17,241
6	Türkiye	7,788
7	Mısır	5,538
8	İtalya	2,024
9	Umman	1,746
10	SuudiArabistan	808
İnşaat Sektöründe Ülkenin Tüm İthalatı	Tüm Ülkeler	398,395

Kaynak: PCBS

*Veriler 2023 yılına aittir

2024 verileri 2025 yılının Kasım-Aralık döneminde PCBS tarafından açıklanacaktır.

2.2 İnşaat-Yapı Malzemeleri Sektöründe Filistin'in En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İhracat Değeri (Milyon \$)
1	İsrail	275,363
2	Ürdün	13,537
3	Suudi Arabistan	1,449
4	Birleşik Arap Emirlikleri	684
5	Kuveyt	649
6	ABD	634
7	Katar	497
8	Irak	396
9	Almanya	66
10	İtalya	54
İnşaat sektöründe Ülkenin Tüm İhracatı	Tüm Ülkeler	293,526

Kaynak: PCBS

*Rakamlar(Bin \$ ile)

*Veriler 2023 yılına ait. 2024 verileri 2025 yılının Kasım-Aralık döneminde PCBS tarafından açıklanacaktır.

2.3 İnşaat-Yapı Malzemeleri Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (Milyon\$)	Türkiye'den İthalatı (Milyon\$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
1	252329	Çimento; portland; diğer	236,393	-	-
2	690790	SırsızSeramiktenDöşeme, KaldırımTaşlarıVb	94,292	1,963	2.08%
3	680221	Mermer, traverten ve sumermeri	11,635	3,295	28.32%
4	320990	Diğersentetik esaslı polimerler; sulu ortamda eriyen/dağılan boya ve vernik	9,869	10	0.10%
5	721550	Demir Veya Çelik Diğer Çubuklar; Sadece Soğuk Olarak Şekil Verilmiş Veya İşlenmiş	8,734	434	4.97%
6	252321	Çimento; portland, beyaz	8,537	-	-
7	250590	Kumlar; silisli ve kuvarslı olanlar hariç	7,377	-	-
8	252210	Kireç; sönmemiş	3,165	-	-
9	680229	Diğertaşlar; yontulmaya veya inşaata elverişli (basitçe kesilmiş veya yontulmuş, yüzeyleri düz ve yassı olanlar)	3,143	72	2.29%
10	391721	Etilen polimerlerinden sert borular ve hortumlar	3,138	1,157	36.87%

Kaynak: PCBS

*Veriler 2023 yılına aittir. 2024 verileri 2025 yılının Kasım-Aralık döneminde PCBS tarafından açıklanacaktır.

2.4 İnşaat-Yapı Malzemeleri Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İhracat Değeri (Milyon\$)	Türkiye'ye İhracat (Milyon\$)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
1	680229	Diğertaşlar; yontulmayaveya inşaataelverişli (basitçekesilmişveyayontulmuş, yüzeyleridüz ve yassılanlar)	132,114	-	-
2	251710	Çakıltaşı, kırılmışveyaezilmiştaşlar, çakmaktaşı ve yassırıçakıltaşı	55,445	-	-
3	680221	Mermer, traverten ve sumermeri; yontulmayaveya inşaataelverişli (basitçekesilmişveyayontulmuş, yüzeyleridüz ve yassılanlar)	27,927	-	-
4	721550	Demir veyaalaşimsızdiğerçeliktençubuklar ; sadeceşoğukolarakşekil verilmişvey aışlenmiş	26,593	-	-
5	690810	seramikkarolar, mozaikküpler ve benzerieşyalar (kareveyadikdörtgenolsunolmasın), enbüyüküzeyalanı< 7 cm kenarlıbirkareičinealınabilen, birdesteküzerindeolsunveyaolmasın	15,582	-	-
6	391721	Tüpler, borular, hortumlar (sert) etilenpolimerlerinden	12,843	-	-
7	252329	Portland çimentosu	6,961	-	-
8	252321	Çimento; portland, beyaz	2,750	-	-
9	320990	Esasisentetikdiğerpolimerlerveyaki myasalolaraktadiledilmiştabiipolim erlerolupsuluortamdağıılan ve çözülenboya ve vernikler	2,537	-	-
10	690890	Sırlıseramiktenkarolar, diğerdöşeme, kaldırımtaş ve benzerieşya	2,392	12	0.50%

Kaynak: PCBS

*Veriler 2023 yılına aittir. 2024 verileri 2025 yılının Kasım-Aralık döneminde PCBS tarafından açıklanacaktır.

3. İnşaat-Yapı Malzemeleri Sektöründe Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)

3.1 Sektörde Türkiye'nin Filistin'e İhracatı

Gümrük Tarife Kodu	Ürün Adı	2019	2020	2021	2022	2023
250590	Kumlar; silisli ve kuvarsholanlar hariç	1	-	1	0	-
251710	Çakıltaşı, kırılmışveyaezilmiştaşlar, çakmaktaşı ve yassiriçakıltaşı	3	23	66	23	71
252010	Alçıtaşı; anhidrit	10	3	-	1	48
252329	Çimento; portland; diğer	515	565	-	-	
320990	Diğersentetikesaslıpolimerler; suluortamdaeriyen/dağılanboya ve vernik	339	70	63	23	10
391721	Etilenpolimerlerindensertborular ve hortumlar	49	242	870	390	1,157
441890	İnşaatçılarayönelikdoğramacılık ve marangozlukışleri (ahşaptan) hücreselahşappaneler (pencereler, Fransızpencereleri ve bunlarınçerçeveleri, kapılar ve bunlarınçerçeveleri ve eşikleri, direkler ve kirişler, birleştirilmişdöşemepaneleri, betonİNŞAATIŞLERİİÇİNahşapkepenklerhariç)	96	20	33	489	255
680221	Mermer, traverten ve sumermeri	1,414	2,032	3,768	4,900	3,295
680229	Diğertaşlar; yontulmayaveyainşaaaelverişli (basitçekesilmişveyayontulmuş, yüzeyleridüz ve yassiolanlar)	98	166	403	129	72
681011	Çimentodan, betondan veya suni taştan yapı blokları ve tuğlalar (takviyeli olsun olmasın)	-	34	5	-	1
681019	Çimento, beton veya suni taştan kiremitler, döşeme taşları, tuğlalar ve benzeri eşyalar (inşaat blokları ve tuğlalar hariç)	359	235	781	651	282
690890	Sırlıseramiktenkarolar, diğerdöşeme, kaldırımtaşı ve benzeriesya	-	-	-	-	-
690790	SırsızSeramiktenDöşeme, KaldırımTaşlarıVb	6,548	4,714	7,440	3,271	1,963
721550	Demir Veya Çelik DiğerÇubuklar; SadeceSoğukOlarakŞekilVerilmişVeyaİşlenmiş	96	126	197	505	434
721790	Demir veyaalaşimsızçelikten teller	81	146	64	156	34
730300	Dökmedemirdentüpler, borular ve içiboşprofiller	34	531	37	173	
740819	Maksimumkesitboyutu<= 6 mm olanrafinebakırtel	45	24	13	-	166
Toplam		9,687	8,930	13,739	10,710	7,788

Kaynak: PCBS

* 2024 yılına ait veriler, 2025 yılı Kasım-Aralık döneminde açıklanacaktır. (1000 USD)

3.2 Sektörde Ülkemizin Filistin'e İhracatı (Miktar ton/kg/litre ...)*

Filistin kaynaklarından bu konuya ilişkin veri elde edilememiştir.

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Filistin'de inşaat sektörü açısından belirli hedef bölgeler bulunmama ile birlikte, özellikle şehir merkezlerinde (Ramallah, Nablus, El-Halil, Beytüllahim, Eriha ve Ağvar, Salfit, Tulkerim ve Kudüs) gayrimenkul sektörüne yönelik büyük bir ilgi ve talep gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, emlak şirketleri tarafından satışa sunulan daire sayısında belirgin bir artış görülmektedir.

Piyasada en çok talep gören inşaat malzemeleri arasında alüminyum, demir, seramik, porselen ve sıhhi tesisat ürünleri yer almakta olup, söz konusu ürünler ağırlıklı olarak Türkiye ve İspanya gibi ülkelerden ithal edilmektedir. Ayrıca Gazze'de yeniden inşa edilmesi gereken konut sayısının 140 bin olduğu tahmin edilmektedir.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

	Firma	Yetkili	Telefon
1	Abu Wajeeh Al-Tareefi Company For Trading & General Contracting	Mustafa Al-Tareefi	0 599280700
2	Al-Halaika Construction Company	Zayed Al-Halaika	0 599299000
3	Al-Mawarid For Ready-mix Concrete	Saleem Takroree	0 599406080
4	Al-Jarashi Company For Ready-mix Concrete	Khader Jerashi	0 599465464
5	Saada Brick Factory	Moneer Saadeh	0 597020082
6	Al-Ameer Real Estate Investment Company	Elias Abo Sneneh	0 599205485
7	Roots Company for Infrastructure and Investment	Mohamad al Omary	0 597258758
8	Hawash Sons Company for Artificial Stone	Anan Hawash	0 599817210
9	Al- Monaliza Company for Cement Products	Omar Azzam	0 594611110
10	Al- Waher Company for Construction Industries and Investment	Mahmoud Al Wiher	0 597666225

Kaynak: Filistin Genel Sanayi Federasyonu

Yukarıda yer alan tabloda yer alan firmalar dışında Filistin Borsasına kayıtlı ve faaliyet gösteren İnşaat ve Gayrimenkul firmaları:

- SANAD İnşaat Kaynakları, <https://www.sanad.ps/en>
- PADICO, <https://www.padico.com/en/home/>
- APIC, <https://apic.ps/>
- ARKAAN, <https://www.arkaan.ps/>
- PALESTINE REAL ESTATE INVESTMENT, <https://prico.ps/en/Home/Index>
- PALESTİNE INDUSTRIAL INVESTMENT, <https://www.piico.ps/en>
- UNION CONSTRUCTION AND INVESTMENT, <https://uci.ps/>
- NATIONAL ALUMINUM AND PROFILE – NAPCO, <https://napco.ps/>
- AMLAK REAL ESTATE INVESTMENT & TRADING, <https://www.amlak-pal.ps/home/index/en>

Kaynak: Palestine Exchange, <https://web.pex.ps/>

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STK'lar ve İletişim Bilgileri

- Mütcahitler Birliği
Telefon: 0097022421764
Mail Adresi: info@pcu.ps
Web Sitesi: www.pcu.ps

- Yatırım'a Teşvik ve Sanayi Bölgeler Kurumu
Telefon: 0097022988791
Mail Adresi: info@pipa.gov.ps
Web Sitesi: www.pipa.ps

- İş Adamları Derneęi
Telefon: 0097022974636
Mail Adresi: info@pba.ps
Web Sitesi: www.pba.ps

-Mühendisler Sendikası
Telefon 0097225852815 / 1700999999
Mail Adresi: info@paleng.org
Web Sitesi: www.paleng.org

4.2.2 İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Firmaların kayıtlı oldukları Ticaret Odaları ile iletişime geçerek veya Filistin İnşaat Rehberi web sitesini ziyaret ederek sektördeki İthalatçı firmalara ulaşılabilir.

Filistin İnşaat Rehberi Web Sitesi : www.palcg.ps

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Filistin'de inşaat sektörüne yönelik ürünlerin ithalat süreci, belirli resmi prosedürlerin tamamlanmasını gerektirmektedir. Bu kapsamda, ithalat yapabilmek için öncelikle Filistin Milli Ekonomi Bakanlığında bir dış ticaret işlem kartı edinilmesi zorunludur. Söz konusu kart, ithalatçının kimliğini ve ticari yetkinliğini resmi olarak belgeleyen çeşitli bilgileri içermektedir.

Dış Ticaret İşlem kartı Başvurusu için aşağıdaki belgeler sunulmalıdır:

-İthalat numarası ve ithalat kartı

-Şirketin kayıt belgeleri (şirket tescil belgesinin üç adet kopyası ve şirket kayıt başvurusunun üç adet kopyası)

-Kimlik belgeleri (şahsi kimlik belgesinin üç adet kopyası)

-Vergi durumu belgesi (gelir vergisi ve KDV borcu bulunmadığını gösteren orijinal bir belge)

-İthalatçının kayıtlı olduğu şehrin Belediyesinden alınmış meslek ve zanaat ruhsatı

-Ticaret odasından alınmış faaliyet belgesi

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

İthal edilen ve ihraç edilen ürünler denetim ve gözetim süreçlerine tabi tutulmaktadır. Bu kapsamda, Filistin Standartlar Enstitüsü, kalite sertifikaları ve teknik standartlara uygunluk süreçlerini denetlemekle yetkilidir. Kurum, ithalat ve ihracat işlemlerinde ürünlerin belirlenen kalite kriterlerine uyumunu sağlamak amacıyla gerekli incelemeleri yapmakta ve ilgili düzenlemeleri uygulamaktadır.

Filistin Standartlar Enstitüsü'nün web

adresini: <http://www.psi.pna.ps/en/pages/default.aspx>

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

Filistin'de fuarcılık gelişmemiş olup, bu kapsamda inşaat-yapı malzemeleri sektörü özelinde düzenlenen bir fuar bulunmamaktadır.

4.6 Sektörde Gerçekleştirilmesi Planlanan Ticaret Heyetleri

Ülkedeki mevcut savaş durumu nedeniyle birçok uçuş kaldırılmış olup, hali hazırda planlanan bir ticaret heyeti programı bulunmamaktadır.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Sektörde İhale yayımlayan kamu kurumu Filistin Kamu İşleri ve İskan Bakanlığıdır. Bakanlığın Web sitesi: <https://mopwh.ps/MinstryTenders.aspx>

4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

- 20 Temmuz 2004 tarihinde İstanbul'da imzalanan Türkiye-Filistin Serbest Ticaret Anlaşması'nın onaylandığına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı, 18 Nisan 2005 tarih ve 25790 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Anlaşma, 1 Haziran 2005 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Filistin'in ayrıca;

- OPEC Uluslararası Kalkınma Fonu ile Yatırım Teşviki ve Koruma Anlaşması,
- Rusya ile Yatırımı Koruma ve Teşvik Etme Anlaşması,
- Amerika Birleşik Devletleri ile Serbest Ticaret Beyanı,
- Avrupa Birliği ile Ticaret ve İşbirliğine İlişkin Geçici Avrupa Ortaklık Anlaşması,
- EFTA ülkeleriyle Ekonomik ve Ticari İşbirliği Anlaşması,
- Çin Halk Cumhuriyeti ile Ekonomik ve Ticari İşbirliği Anlaşması,
- Brezilya ile Serbest Ticaret Anlaşması,
- İsrail ile Ekonomik İlişkiler Anlaşması (Paris Protokolü),

(Bu anlaşma Filistin Kurtuluş Örgütü ile İsrail hükümeti arasında 9 Nisan 1994'te Paris'te imzalanan ekonomik ticaret anlaşmasıdır Filistin ile ticaret yapılması hususunda en belirleyici olan protokoldür.)

- Mısır ile Ekonomik ve Ticari İşbirliği Anlaşması,
- Büyük Arap Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşması bulunmaktadır.

4.9 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

20 Temmuz 2004 tarihinde İstanbul'da imzalanan Türkiye-Filistin Serbest Ticaret Anlaşması'nın onaylandığına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı, 18 Nisan 2005 tarih ve 25790 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Anlaşma, 1 Haziran 2005 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Ülkemiz ile Filistin arasında, sanayi ürünleri için Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte taraflar arasındaki ticarete gümrük vergileri ve eş etkili vergiler karşılıklı tamamen kaldırılmıştır.

4.10 Sektörde Standartlar

Filistin Standartlar Enstitüsü, inşaat, gıda, kimya, mekanik ve elektrik sektörlerinde test ve denetim hizmetleri sunmaktadır. Kalite veya gözetim belgesi alan işletmeler, uzman ekipler tarafından denetlenmekte, numuneler ulusal veya uluslararası akredite laboratuvarlarda test edilmektedir. Ayrıca, ithal ürünlerin ve yerel üretimlerin ilgili standartlara uygunluğu değerlendirilerek uygunluk sertifikaları düzenlenmektedir. Kurum, çimento, elektrikli ürünler vb. alanlar üzerine testler yapılabilecek laboratuvarlar kurarak test kapasitesini artırmakta ve ulusal ve uluslararası laboratuvarlarla iş birliğini güçlendirmektedir.

Filistin Standartlar Enstitüsü'nün web adresi:

<http://www.psi.pna.ps/en/pages/default.aspx>

Filistin'e ihraç edilecek ürünlerin İsrail standartlarına uygun olması gerekmektedir. Filistin'in ithal ettiği ürünler TAKEN isimli standart testine tabi tutulmaktadır. Filistin Standartlar Enstitüsü ithal edilen ürünlerde formalite olarak belgeler üzerinde çalışmakta olup, bazen Sivil Savunma Kurumu işbirliği ile tetkik ve kontrol ziyaretleri olabilmektedir. Filistin Standartlar Enstitüsü Filistin'de veya Filistin dışında üretilen ürünler için standart belgeleri verme yetkisine sahiptir. Fakat İsrail'in işgali nedeniyle Filistin Devletinin gümrük kapıları üzerindeki kontrolünün olmayışı, ithal ürünlerin İsrail standartlarına uygun olduğu durumlarda malın ayrıca bir teste tabi tutulmaksızın serbest dolaşımına müsaade verilebilmektedir.

4.11 Sektörde Etiketleme

Etiketlerin, Filistin'e ithal edilen bütün malların üzerinde Arapça olarak yapıştırılması gerekmektedir.

Yazılması gereken bilgiler şöyledir:

- Ürünün adı ve ticari etiketi
- Ürünün tipi
- İthal eden kişinin ismi ve adresi

-Ürünün yapıldığı maddelerinin oranları

-Herhangi koruyucu yâda saklama maddeleri

-Ürün miktarı

-Etiket üstünde Arapça'dan başka herhangi bir dilin olması halinde, metnin aynısının Arapça olarak ve daha büyük bir yazı ile yazılması gerekmektedir.

-Malları ithal etmeden önce Milli Ekonomi Bakanlığındaki Dış Ticaret Dairesine etiketi kabul etmeleri için başvuruda bulunulması gerekmektedir.

-Uyarı yazılmasına ihtiyaç olan ürünlerin üzerine güvenlik uyarısını yazmadan dağıtım yapılamamaktadır.

-Etiketleme yeri Filistin Milli Ekonomi Bakanlığının etiketi onayından sonra, etiket kaynak ülkede yapıştırılıp gönderilebilecektir.

-Varış limanlarındaki gümrük depolarında ürünler açıldıktan sonra etiket yapıştırılabilir. Banka garantisi vasıtası ile ithalatçı depolarında yapıştırılabilir.

4.12 Sektörde Ambalajlama

Ambalajlama / Paketleme konusu özelinde ithal edilen ürünlerin güvenlik ve kontrol işleri ile ilgili herhangi bir kısıtlamaya ilişkin bilgi bulunmamaktadır.

4.13 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergahlarv.b.)

Filistin'in gümrük kapıları olmadığından dolayı tüm mallar İsrail gümrük kapıları üzerinden işlem yapıp ülkeye girmektedir. Yurtdışından deniz yolu ile gelen mallar ilk olarak İsrail'in Haifa veya Aşdod limanlarından girmektedir, sonrasında mallar İsrail'den Filistin'e belirli sınır kapılarından geçmektedir. Filistin'in kuzey bölgelerine gelen mallar genelde Jalama sınırı üzerinden ülkeye giriş yapmaktadır. Güney şehirleri ise Tarkumya kapısı üzerinden mallarını İsrail'den ithal etmektedir.

Diğer taraftan Beytunya ve Kalandiya sınır kapılarından da ürün girişi mevcuttur, lakin bu sınır kapıları normal şartlarda daha çok İsrail'de çalışan Filistinlilerin giriş yaptığı sınır kapıdır.

Mısır ve Ürdün'den gelen mallar yine İsrail üzerinden Filistin'e giriş yapmakta olup, Ürdün'den gelen mallar Allenby Köprüsü (Kral Hüseyin Sınır Kapısı) üzerinden, Mısır'dan gelen mallar ise Nitsana sınır kapısı üzerinden olmak üzere Filistin'e ulaşmaktadır.

Savaş öncesinde normal şartlarda ise Filistin'in Gazze kısmına gelen mallar Mısır'dan Karam Abu Salim sınır kapısından ülkeye giriş yapmakta iken mevcut savaş durumunda bu gümrük kapısı kullanılmamaktadır.

4.14 Dağıtım Kanalları

Filistin topraklarında mevcut siyasi durum, şehirler arasındaki mesafenin kısalığı ve Filistin Devleti kontrolündeki bölgelerin küçük olmasından dolayı üretici ve toptancı şirketler perakendeci müşterilerine karayollarını kullanarak dağıtım yapmaktadır. Dağıtım kanalları pek gelişmemiş olmakla birlikte bir malın Filistin'e girişi müsaade edildikten sonra ulaşmasında herhangi bir zorluk yaşanmamaktadır.

4.15 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

4.15.1 Ülkedeki Pazar yerleri

Ülkede e-ticaret gelişmemiş olup, en çok "Shubiddak min Falesteen" sitesi kullanılmaktadır.

Link: <https://ps.opensooq.com/en>

4.15.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

Miladi Yılbaşı (1 Ocak), Mevlit Kandili, Epifani (7 Ocak), Dünya Kadınlar Günü (8 Mart) Toprak Günü (30 Mart), İşçi Bayramı (1 Mayıs), Miraç Kandili, Ramazan Bayramı ,Bağımsızlık Bayramı (15 Kasım),Kurban Bayramı, Hicri Yılbaşı, Noel (25 Aralık)

4.15.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Ülkede Facebook kullanımı çok yaygın gerek kişiler gerek kurumlar ve hatta devlet kurumları facebook üzerinden bilgilendirme yapmaktadır.

4.15.4 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

Filistin'de e-ticaret yeterli seviyede gelişmemiş olup, e-ticaret düzenlemeleri, gümrük vergileri, muafiyetleri ve uygulamaları ile ilgili yeterli seviyede kaynak bulunmamaktadır.

4.15.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Hali hazırda yürürlükteki e-ticaret kararına göre, Filistin Ekonomi Bakanlığı nezdinde "Elektronik Ticaret Sicili" adı altında elektronik bir kayıt sistemi oluşturulacaktır. Bu sicilde, tüm elektronik mağazalar yer alacaktır ve E-Ticaret siciline kaydı bulunmayan işletmeler e-ticaret yapması yasaklanacaktır.

Bu kararın temel amacı, elektronik ticaretin düzenlenmesi ve denetlenmesi, kullanıcıların dolandırıcılığa karşı korunması, tüketici güveninin artırılması, dijital ekonomi ve elektronik ticaret alanında yatırımların teşvik edilmesi ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkı sağlanmasıdır.

4.15.6 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)

E-ticaret Kararı'nın 15. Maddesine göre E-Mağaza ürün veya hizmetin teslimatını; Filistin Postası, yetkili kurumlarca lisanslanmış bir dağıtım kanalı ya da kenedi personeli vasıtasıyla gerçekleştirmekle yükümlüdür.

4.16 Tanıtım ve Pazarlama

Ülkede sektöre ilişkin tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde bir aksaklık yaşanmamakla birlikte Filistin'e yaşadığı zor günlerde destek olan ülkelerin mallarına ilişkin algı pozitif yönlü bir seyir izlemektedir.

4.17 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

İsrail işgali ve mevcut savaş durumu nedeniyle Filistin ekonomisi zor günlerden geçmekte olup, tüketici tercihleri de bu durumdan etkilenmektedir. Sektörde çoğunlukla sınır komşuları olan İsrail ve Ürdün'den ürün temin ederken uygun fiyatlı Çin ürünlerine de bir yönelim söz konusudur.

Ayrıca ülkedeki inşaat projelerinde kullanılacak ürünlerin belirlenmesinde finansman sağlayan ülke ya da yardım kuruluşunun etkisi de yadsınamaz.

4.18 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti dumping vergisiv.b.)

Türkiye ile Filistin arasında 1 Haziran 2005 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiş olan Serbest Ticaret Antlaşması kapsamında sanayi ürünlerinde gümrük vergileri ve eş etkili vergiler karşılıklı olarak tamamen kaldırılmıştır.

Ülkedeki diğer vergilere ilişkin bilgiler aşağıda açıklanmıştır.

Gelir Vergisi:

- Şirketler için; Net kar oranı ve şirket tipine göz önünde bulundurularak %15 ila %20 arasında gelir vergisi uygulanmaktadır.

- Şahıslar için; Yıllık Gelir (ILS / NIS / YİŞ)

Gelir Vergisi Oranı (%)

- 1-75.000 arası: %5

- 75.001-150.000 arası: %10,

- 150.001 ve yukarısı: %15'tir.

KDV: %16 olarak belirlenmiştir. Meyve, sebze, turistik hizmetler ve ihraç edilen yerli ürünlere uygulanmamaktadır.

Satın Alma Vergisi: Alım vergisi, ithal edilen mallara uygulanmaktadır. Bazı ürünlerde oranlar oldukça yüksektir. Sigara, alkol, yakıt ve araçlar gibi ürünlerde uygulanmaktadır.

Emlak Vergisi: Gayrimenkul sahibi iseniz devlet yetkililerinin belirlediği rayice göre tahsil edilmektedir. Kiracı iseniz kira sözleşmesinin %17'si oranında uygulanmaktadır.

Üretim Vergisi: Çok yüksek miktarlarda tüketilen ve sağlığa zararlı olan sigara, alkol gibi yerli ürünlere uygulanmaktadır (nihai tüketiciye yansıtılmaktadır).

4.19 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Ülke işgal altında olduğu için İsrail'in güvenlik gerekçesi ile bazı ürünlerde ticarete engel olduğu bilinmektedir. GATT 21. Madde doğrultusunda bunun sorgulanması mümkün olmadığından ticarete zaman zaman aksaklıklarla karşılaşılmaktadır.

Filistin'deki inşaat sektörünün karşılaştığı gümrük engelleri, vergi ve gümrük iadelerinin alınmasındaki zorluklar ve gecikmeler olarak öne çıkmaktadır. Öte yandan, gümrük dışı engeller arasında özellikle su şebekeleri ve kanalizasyon altyapısının inşa edilmesindeki yüksek maliyetler dikkat çekmektedir. Bu durum, inşaat projelerinin maliyetlerini artırarak sektörün sürdürülebilir büyümesini zorlaştırmaktadır.

5. **Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar (Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması v.b.)**

Türkiye ile Filistin arasında 1 Haziran 2005 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olan Serbest Ticaret Antlaşması kapsamında sanayi ürünlerinde gümrük vergileri ve eş etkili vergiler karşılıklı olarak tamamen kaldırılmıştır.

Ayrıca, Gazze'de yaşanan mevcut savaş sürecinin bitişi ile beraber, bölgenin yeniden imara açılması gerekmektedir. Bu kapsamda gerek müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarımız gerek inşaat ve yapı malzemeleri ihracatçılarımıza yeni iş fırsatları doğabilecektir.

6. **Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık v.b.)**

Ülkenin içinde bulunduğu mevcut savaş durumu, yıllardır süren İsrail işgali, siyasi ve ekonomik belirsizlikler Filistin'le yapılacak ticareti son derece riskli bir hale sokmaktadır. Özellikle mevcut savaş ve İsrail işgali nedeniyle ülkede güvenlik sorunları üst düzeydedir.

Filistin'e ait gümrük kapılarının olmaması nedeniyle Filistin'in İsrail gümrük kapıları üzerinden ticari faaliyetlerini yürüttüğü bu nedenle herhangi bir siyasi kriz halinde lojistik problemleri ortaya çıkabilmektedir.

Firmalarımızın Filistin'in işgal altında bir ülke olduğunun farkında olmaları ve bu durumun yıllardır çözülememiş bir problem halinde tüm hayatı etkilediğini bilerek davranış sergilemeleri gerekmektedir.

7. İnşaat ve Yapı Malzemeleri Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Filistin'de inşaat sektörü yatırımları genellikle uluslararası yardım kuruluşları ve yabancı ülkeler tarafından finanse edilmektedir. İnşaat ve yapı malzemeleri firmalarımızın özellikle bu özellikte olan yatırım projelerine mal tedarigi sağlamaları ürünlerin ülkeye girişi, muhatap firmanın bilinirliği gibi riskleri azaltacağından daha güvenli bir ticaret imkânı yaratacaktır.

Mevcut savaş süreci sonrasında da Gazze Şeridi'nin yeniden inşası da yine uluslararası yardımlar ve yabancı ülkelere finanse edileceğinden bu projelerde yer almak oldukça önem kazanacaktır.

Ayrıca ülkede ülkemizin mevcut savaş sürecindeki destekleri ülke halkınca büyük şükranla karşılanmakta ve ülkemiz ürünleri diğer ürünler yerine özellikle tercih edilmektedir.

8. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

Bilindiği üzere 2 Mayıs 2024 tarihi itibarıyla ülkemiz ile İsrail arasındaki ticari ilişkiler mevcut savaş durumunun kalıcı ateşkes ile sonlandırılması ve insani yardımların Gazze Şeridine girişine izin verilmesine kadar durdurulmuştur.

İsrail ile olan ikili ticareti durdurma kararından Filistin ile olan ticaretimizin etkilenmemesi, Filistin ile devam eden ikili ticari ilişkilerin sağlıklı şekilde yürütülmesi amacıyla 22 Ekim 2024 tarihi itibarıyla Filistin ile olan ikili ticaretimizde yeni bir mekanizma yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu ikili ticaret mekanizması kapsamında her bir sevkiyat için Filistinli ithalatçılar Filistin Milli Ekonomi Bakanlığına başvurmakta olup, sevkiyata ilişkin gerekli ticari bilgilerin elektronik ortamda iki ülke Bakanlıklarının koordinasyonunda teyit edilmesi sonrasında sevkiyatlara ilişkin gümrük tescil işlemleri gerçekleştirilmektedir.

9. Genel Değerlendirme

Filistin'de mevcut işgal ortamında dahi hayatın olağan akışı zorluklara rağmen sürdürülmektedir. Bu kapsamda başta inşaat-yapı malzemeleri sektörü olmak üzere ticaret mevcut ilerleyişine devam etmektedir. Ülkedeki inşaat projelerine ilişkin girdiler ülkenin üretim imkanlarının sınırlı olması nedeniyle ithalat üzerinden sağlanmaktadır.

Bu kapsamda, ülkemiz ile Filistin arasındaki olumlu ilişkilerin de etkisiyle ülkede mevcut ve planlanan inşaat projelerinde yer almak yada bu projeler ürün temin etmek isteyen firmalarımız için iş fırsatlarının takip edilmesinde fayda bulunmaktadır.

10.Yararlı Adresler

Filistin Milli Ekonomi, <https://www.mne.gov.ps/>

İnvest in Palestine, <http://www.pipa.ps/index.php>

Filistin Mütahhitler Birliği, <https://www.pcu.ps/>

PCBS, Filistin Merkezi İstatistik Bürosu, <https://www.pcbs.gov.ps/default.aspx>

11. Kaynakça

Kurum	Kaynak
Yatırım'a Taşvik Heyeti; İnvest in Palestine	http://www.pipa.ps/index.php
Makam, Filistin Hukuk Kanunları ve Mahkeme Kararları Ansiklopedisi	https://maqam.najah.edu/
İnşaat Sanayi Birliği	https://www.facebook.com/PAL.Cons.Indus.Union/
Filistin Genel Sanayi Federsayonu	https://www.facebook.com/PFI.Palestine/?locale=ar_AR
PCBS, Filistin Merkezi İstatistik Bürosu	https://www.pcbs.gov.ps/default.aspx
Filistin Mütahhitler Birliği	https://www.pcu.ps/
Filistin Taş ve Mermer Sanayi Birliği	www.usm-pal.ps
Filistin Standartlar Enstitüsü	http://www.psi.pna.ps/en/pages/default.aspx
Filistin Milli Ekonomi	https://www.mne.gov.ps/
Filistin İnşaat Rehberi	www.palcg.ps